Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דריימאל יאבענטליך
מיטוואך, מיטוואך אונד פרייטאג,
אונד קאסטט
פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציקהריג 10 גולד. — קר. ע. ווו.
האלביקהריג 5 גולד. — קר. ע. ווו.
פיערטעלייהר. 2 גולד. 50 קר. ע. ווו.
פיר'ס אויסלאנד
גאנציקהריג 11 גולד. — קר. ע. ווו.
האלביקהריג 5 גולד. 50 קר. ע. ווו.
פיערטעלייהר. 2 גולד. 75 קר. ע. ווו.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מא
יעדעז טאג
אבאנאירען
אונד דער פרענומעראנדען-שפעדיטעור
בעזיעהן מיט דעם עסטאנגע דעם
ערסטען בלאטטעס.
דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
וואמצנער בולווארד נומ. 29
וואהן מאן אויך דיא פרענומעראציאנסגעלדער צו זענדען בעליעבן.

Nr. 75, צווא'לפטער יאהרגאנג. פעסט, מיטטוואך כא תמוז ה.תר"ם. Pest, den 30. Juni 1880.

דיא יודען-עמאנציפאציאן אין גריעכענלאנד!

אללעס ווערד יעצט געמאכט אונד גע-שאפען, וואס איך דיא גראם-מעכטיגע בעראטהונג אונד בעשליעסען מאנניג; אללעס ראממט אם עגדע צו גונסטען דער יודען העראן. — דיא פעלען לאנ-גרעם-וישיונגען אונד בעראטונגען, וועלכע פאר צוויא יאהרען אין בערלין שטאטטגעפונדען, פיר-טען אם עגדע איך נור איין דיא יודען-עמאנציפא-ציאן אם איינעטע דיז, — יעצט איך נאר פעלע פינ-טע דעם בערלינער לאנגרעסעס נוכט צו איר אויסזפ-רונג געלאנגטען, זא זעה דאך דיא פינקטע דער יודען-עמאנציפאציאן אין דער טירקיא. אין מאנ-טעגנגא, בולגאריען אונד רומעליען אויסגעפירט — אונד איך סערבען ווערד באלד דאס גענעטין דער יודען-עמאנציפאציאן צו געלטונג בריינגען. — אונד וואס איזט דאס עגדע דער עטצען בעלעגער לאנפערענצ-בעראטהונגען? דיס אנדעעס, אלס דאס נון איך דיא יודען אין גריעכענלאנד עמאנצי-פירט ווערדען!

אין דער זיטצונג דער בערלינער לאנפערענ-פאם 28-טען יני דאבען דיא גזעאנדטען דער א-דאפעאישען גראם-מעכטע אידרע עגרילטען בע-שליסס דארבער געפאסט, וויא פיעל געבעט דער יודלינען טירקיא אז גריעכענלאנד ראממען זאלל. דיא אידאפעאישען גראם-מעכטע ווערדען עטצט דיעזע לאנפערענצ-בעשליסס דעם סולטאן אינבעריכטען אונד אזען אז אפפאדערן, דיעזען בע-שליסען נאכצוקאממען. אז דיעזע עשיפפט ווערלכע דיא אידאפעאישע גראם-מעכטע אן דען סולטאן ריכטען, אזט איך דיא נייע גרענצ-לינע צווישען גריעכענלאנד אונד דער טירקיא געזיא בעצייכנעט. עס וויארדען דא איך דיא אינגעגרונ-גען דער טירקישען דעגעראנג בעירלוידטערט אונד דיא נייע גרענצלינע גרענצ-לינע אונד נוכט זא דאך אונד זא ווייט געדעהן, וויא עס גריע-בעגלאנד ווישטע, דער טירקישע בעגעריף גאנאי, וועלכען גريעכענלאנד פערלאנגטע, פערבליבט ווייטער בייא דער טירקיא. — אלס נון דיעזע טירקיש-גريעכישע גרענצ-אנגעלעגענהייט איז דער לאנפע-רענץ פעלעריגט וויארדען דא פאסטען נאך דיא לאנ-פערענצ-גזעאנדטען פאלגענדע בעשליסס: עס-טעגס מיססען אללע לאנפעפסאנען אין דע-ליגאנען אין גريעכענלאנד גלייכבערעכטיגט ווערדען. דיא יודען אונד מאהאמעדאנער מיססען פאללשטענ-דיגע עמאנציפאציאן אונד גלייכהייט-פרייהייט דאבען, — צווייטענס מיססען דיא פערהעלטנישסע דעם גريעכ-אינגעגרונדעטען דער מאהאמעדאנער אין דער יודלינען טירקיא, וועלכע יעצט אונטער דיא גريע-כישע הערשאפט ראממען, גערעגעלט אונד גע-אנדעגט ווערדען, — דריטטענס מוס גريעכענלאנד אויך איינען טייל דער טירקישען שטאאטס-שולד איבערנעהמען אונד צוואר אם פערהעלטנישסע דעם טירקישען גבעבעטעס, וועלכעס עס צוגע-ראממט. דיא טירקישען שטאאטס-שולדען בעטעגען גולדען, פיר וועלכע שולד דאס גאנצע טירקישע גבעבעט האפטעט, וועגן נון גريע-כענלאנד דען הערעדיטטען טהייל פאן דער טיר-קיא בעראממט זא מוס עס אויך דען הערעדיטט-טען טהייל פאן דער שולד, געמעסס 25 מיללי'אנען גולדען איבערנעהמען.

נון וויי-טער, דאס פאן אללדיעזען לאנ-פערענצ-בעשליסס נור דער בעשלוס אין בעצוג אויף דיא יודען-עמאנציפאציאן פערבליבען אונד דורכגעפירט ווערדען; דענן דיא טירקיא

ווירד נוכט זאבאלד אידר זידליכעס געבעט אן גريעכענלאנד אבטרעטען — אונד גريעכענלאנד, וועלכעס אהנעהין אינע שטאאטס-שולד פאן 300 מיללי'אנען גולדען האט, ווירד זיך פיר איינען זאל-בען געבעטס-צו-וואכס בעראנגען, דער אידם נאך איינע פאן אידם צו בעצאהלענדע שטאאטס-שולד פאן 25 מיללי'אנען מיטברינגט; — מאן איזט עטצט איבערדייפט גريעכע צו ווייסען, וויא דיא אידא-פעאישען גראם-מעכטע דיא בעשלוסס אידרער לאנפערענצ-גזעאנדטען צור דורכפיהרונג בריינגען ווערדען, אום פאללע זיא דיא טירקיא נוכט בע-פאלען וויל.

וויא דיא דייטשען דעפעשען מעלדען, האט דיא טירקישע רעגיערונג דיא זידליכע טירקיא אן בע-לאגערונגסצושטאנד פערזעטצט. לענגס דער גريע-כישען גרענצע שטעהען 20000 טירקישע סאלדאטען, — אבער איך דיא גريעכען שטעהען אן אידער גארדלינען גרענצע אן פאללער כריעגס-רוסטונג. — פאן דען 45000 אינוואהנערן אין דער זידליכען טירקיא, וועלכע עטצט גريעכענלאנד בעראממען זאלל, זינד 3000 טירקען, וועלכע זיך נוכט וא ווייסט אינטער דיא גريעכישע רעגיערונג שטעללען ווערדען.

ערגענאללס דאבען ווי יודען פאן אללדיע-זען לאנגרעססען אונד לאנפערענצען נאך דענמיס-מען נוטצען געזאגט. ווערענד דער בערלינער לאנפערענצ-בעראטהונגען דאס אויך אן מאהנד אינע לאנפערענץ ווענען דער יודען-פערפאלגונג אן מאראקא שטאטטגעפונדען — אונד זוערט; — איך הער, אן דיעזער דייפס-אונד רעדערנע-שטאדט שפאנגענס. וויא דיס 388 אדרען קינע יודען וואר-גען דיפפען. טראט אינע לאנפערענץ צוזאממען, אן ווערלכער ווממעלכע דארטיגען געזאנדטען דער אידאפעאישען מעכטע דאס בעשלוס פאסטען. דאס דיא יודען אן מאראקא עמאנצי-פירט ווערדען מיססען, זולבסט דער עטצטע פאסטס לעא שפראך דען וויאנט אים. דאס אן מאראקא נוכט נור דיא לאטהאלנען, זאנדערן אויך אללע דארט וואהנענדען לאנפעפסאנען דיא גלייכבערעכטיגט ערהאלטען מיססען. דיעזע בע-שלוסס דער מאראדער לאנפערענץ ווערדען נון דעם סולטאן פאן מאראקא אבערשיקט ווערדען דאס ער דיעזע בעשלוסס אלס דען ווילען אללער אידאפעאישען מעכטע בעטראכטע אונד זיא דא-דער איך באלדיגסט בעפאלען. וויא ווייט נון איך ווייטער דען פערשידענען גלייכגיטען בע-ריכטען, איזט דער סולטאן פאן מאראקא דיע-זעם וואנשע דער אידאפעאישען מעכטע שאן צו-פאר-גלאממען אונד דאס דענען יודישען עטער-טהאנען בעריטס גראסעדע פייהיטען גווערדט — אונד נון ווירד זיך עטצט דער סולטאן נאך דען לאנפערענצ-בעשלוסס ריכטען אונד דיא מאראק-לאנער יודען פאללשטענדיג עמאנציפירען.

עס איזט וואנדערבאר, וויא גאנטעס-אינע אינבער דיא יודען אבטו אפט ווערען דיא גרייזאמען רעגונגען שלעכט געגען דיא יודען — אונד דיא ווער עס ווערדע דאס פאלל, וועלכעס דיא יודען געגען אידרע אינגען רעגונגען אן שיטען נאהם; דייטע ווערדע דערפיטען אינטער דעם פאללע בע-דייטענדע יודען-פינדע. וויא שטארקער אונד אישטיג — אונד דא לענגס ווערדע נאטט דאס הערען דער רעגונגען צור פערטייטיגונג אונד דעטטונג דער יודען. ביינאהע ביא אללען פאלל'שען בעראטונ-גען דער שטאאטס-מענגער ווירד אומסונסט עטאיך אן צו גונסטען דער יודען בעשלאסען.

פערשיעדענע ניאיגקייטען.

*) (פאללגענע מיגיסטער-קריזיס אין עסטערריך) זייט וויא-בען ווירד פאן איינער מיגיסטער-קריזיס אין דער אנ-דערען דייסהעלפטע אונגערער מאנארכיע געשפראכ-כען. אלס געפאלד גראף טאאפפע פאר איינגעס יאהרע מיגיסטער-פרעזידענט ווארדע, דא בעמיהטע דערזעלבע זיך, אין זאגענאנגטעס "קאליציאנס-מיגיסטעריאם" צוזאממענצוזעטצען. דאס דייסט: אין מיגיסטעריאם, אין וועלכעס אים אללען פארטיען דעם דייסבראטהעס איינע מיטגליעדער טהעטיג זיין זאללען. פאר דער מיגיסטער-פרעזי-דענטשאפט דעס גראפען טאאפפע געדאכטע יע-דאך דאס גאנצע מיגיסטעריאם דער זאגענאנגטען פערפאססונגס-פארטיא אן. דא גראף טאאפפע יע-דאך בעשטרעבט וואר, דיא "נאציאנאליטעטען" וויא דיא טשעכען, פאללען אז ז'ו, דיא בוהמיר מיט דער מאנארכיע שמאללטען, עגדלוך איינצוזאגען, זא וויאללטע ער אין דענם מיגיסטעריאם אויך מעג-גער דאבען, וועלכע דאס פערטייען יעגער נאציא-נאליטעטען בעזיטצען. פאן דען אללטען פערפאס-סונגסטייען גלייכערען דעם מיגיסטעריאם בלייב-בען אן אידרעס אמטע: דד' שטרעמאר אלס "יסטיג-מיגיסטער, בארון הארסט אלס לאנדעס-פערטהיידיגונגס- (אינע ארט האמיער-) מיגיסטער אונד בארון קארב אלס האנדעלס-מיגיסטער. דא ווראר גראף טאאפפע דען טשעכען אונד פאללען גענגאיבער זיך אממער גאבגעבעגער צייגטע אונד דיא פערפאססונגס-פארטיא ביא אדם נוכט מעהר דיא גבעבארעגדע בעריקזיכטיגונג פאנד, זא ענטשלא-סען זיך דיא עייזענטשען דריא פערפאססונגס-טייל-ען מיגיסטער צום איינטשטעט אים דעם מיגיסטע-ריאם. אבער איך נאך איין אנדערער מיגיסטער, דער ערסט וענגע מאנאט אם אמטע וואר, נעמ-ליך דער פינאנז-מיגיסטער בארון קרעגאר, לגע-טע דענ שטעללע נעדער, דא ער זיין אמט נוכט גנ פערשטאנדען האבען אלל. דיעזע מיגיסטער-קריזיס האט זיך ווראר אדנע עדע ערשטטערונ-פאללצאגען, אנדעס וענע מאעסטעע לייט אללדע-האבסטער עגטשלאסיסונג פאן. 26 דיעזעס אנשטאטט דער עייזענטשען צורקגעטרעטענען מיגיסטער פאל-נגעדע פיער נייע מיגיסטער צו ערנענגען נערוטשע: בארון שטייט צום יסטיג-מיגיסטער, גראף יול-זערסיימב צום לאנדעספערטהיידיגונגס-מיגיסטער, ריטטער פ' קרעמער צום האנדעלס-מיגיסטער אונד דר' דונאיעסקי צום פינאנז-מיגיסטער. פאן דיעזען מענגערן גראפען נעמאנר צור פערפאססונגס-פארטיא. מיט איסנאהמע דעס הערען דר' דונא-יעסקי זינד דיעזעלבען נוכט איינמאל מיטגליעדער דעס עסטערייכישען דייסבראטהעס, וועסהאלב מאן פאן איהרער פאליטישען ריכטונג וועניג קענגנ-נים האט. דר' דונאיעסקי איזט אין אללע, דער אן דער קראקיער אונגיוריטעט אללס פיא-פעססאר טהעטיג וואר, אום אללגעמיינען פורכטע מאן דאס דיעזעס נייע מיגיסטעריאם, וועלכעס אן זיינער מיטטע מעהר קיין איינציגעס מיטגליעד דער פערפאססונגס-פארטיא בעזיטצט, דען "נאציאנאל-טעטען" צוליעב דיא גאנצע עסטערייכישע פער-פאססונג (קאנשטיטוציאן) צום שטורצע בריינגען קאנגטע. דאס איזט אבער אין פוגט, דער איך אום אן אנגארן נוכט אונבערוהרט לאססען קאנן. דא דיא אונגארישע קאנשטיטוציאן מיט דער עס-טערייכישען אין עגגסטער פערבינדונג שטעהט. אללין עבען דיעזער אומשטאנד קאנן איך דיא

יודען-עמאנציפאציאן אין גريעכענלאנד!

אללעס ווערד יעצט געמאכט אונד גע-שאפען, וואס איך דיא גראם-מעכטיגע בעראטהונ-אונד בעשליעסען מאנניג; אללעס ראממט אם עגדע צו גונסטען דער יודען העראן. — דיא פעלען לאנ-גרעם-וישיונגען אונד בעראטונגען, וועלכע פאר צוויא יאהרען אין בערלין שטאטטגעפונדען, פיר-טען אם עגדע איך נור איין דיא יודען-עמאנציפא-ציאן אם איינעטע דיז, — יעצט איך נאר פעלע פינ-טע דעם בערלינער לאנגרעסעס נוכט צו איר אויסזפ-רונג געלאנגטען, זא זעה דאך דיא פינקטע דער יודען-עמאנציפאציאן אין דער טירקיא. אין מאנ-טעגנגא, בולגאריען אונד רומעליען אויסגעפירט — אונד איך סערבען ווערד באלד דאס גענעטין דער יודען-עמאנציפאציאן צו געלטונג בריינגען. — אונד וואס איזט דאס עגדע דער עטצען בעלעגער לאנפערענצ-בעראטהונגען? דיס אנדעעס, אלס דאס נון איך דיא יודען אין גريעכענלאנד עמאנצי-פירט ווערדען!

אין דער זיטצונג דער בערלינער לאנפערענ-פאם 28-טען יני דאבען דיא גזעאנדטען דער א-דאפעאישען גראם-מעכטע אידרע עגרילטען בע-שליסס דארבער געפאסט, וויא פיעל געבעט דער יודלינען טירקיא אז גريעכענלאנד ראממען זאלל. דיא אידאפעאישען גראם-מעכטע ווערדען עטצט דיעזע לאנפערענצ-בעשליסס דעם סולטאן אינבעריכטען אונד אזען אז אפפאדערן, דיעזען בע-שליסען נאכצוקאממען. אז דיעזע עשיפפט וועלכע דיא אידאפעאישען גראם-מעכטע אן דען סולטאן ריכטען, אזט איך דיא נייע גרענצ-לינע צווישען גريעכענלאנד אונד דער טירקיא געזיא בעצייכנעט. עס וויארדען דא איך דיא אינגעגרונ-גען דער טירקישען דעגעראנג בעירלוידטערט אונד דיא נייע גרענצלינע גרענצ-לינע אונד נוכט זא דאך אונד זא ווייט געדעהן, וויא עס גريע-בעגלאנד ווישטע, דער טירקישע בעגעריף גאנאי, וועלכען גريעכענלאנד פערלאנגטע, פערבליבט ווייטער בייא דער טירקיא. — אלס נון דיעזע טירקיש-גريעכישע גרענצ-אנגעלעגענהייט איז דער לאנפע-רענץ פעלעריגט וויארדען דא פאסטען נאך דיא לאנ-פערענצ-גזעאנדטען פאלגענדע בעשליסס: עס-טעגס מיססען אללע לאנפעפסאנען אין דע-ליגאנען אין גريעכענלאנד גלייכבערעכטיגט ווערדען. דיא יודען אונד מאהאמעדאנער מיססען פאללשטענ-דיגע עמאנציפאציאן אונד גלייכהייט-פרייהייט דאבען, — צווייטענס מיססען דיא פערהעלטנישסע דעם גريעכ-אינגעגרונדעטען דער מאהאמעדאנער אין דער יודלינען טירקיא, וועלכע יעצט אונטער דיא גريע-כישע הערשאפט ראממען, גערעגעלט אונד גע-אנדעגט ווערדען, — דריטטענס מוס גريעכענלאנד אויך איינען טהייל דער טירקישען שטאאטס-שולד איבערנעהמען אונד צוואר אם פערהעלטנישסע דעם טירקישען גבעבעטעס, וועלכעס עס צוגע-ראממט. דיא טירקישען שטאאטס-שולדען בעטעגען גולדען, פיר וועלכע שולד דאס גאנצע טירקישע גבעבעט האפטעט, וועגן נון גريע-כענלאנד דען הערעדיטטען טהייל פאן דער טיר-קיא בעראממט זא מוס עס אויך דען הערעדיטט-טען טהייל פאן דער שולד, געמעסס 25 מיללי'אנען גולדען איבערנעהמען.

נון וויי-טער, דאס פאן אללדיעזען לאנ-פערענצ-בעשליסס נור דער בעשלוס אין בעצוג אויף דיא יודען-עמאנציפאציאן פערבליבען אונד דורכגעפירט ווערדען; דענן דיא טירקיא

ווירד נוכט זאבאלד אידר זידליכעס געבעט אן גريעכענלאנד אבטרעטען — אונד גريעכענלאנד, וועלכעס אהנעהין אינע שטאאטס-שולד פאן 300 מיללי'אנען גולדען האט, ווירד זיך פיר איינען זאל-בען געבעטס-צו-וואכס בעראנגען, דער אידם נאך איינע פאן אידם צו בעצאהלענדע שטאאטס-שולד פאן 25 מיללי'אנען מיטברינגט; — מאן איזט עטצט איבערדייפט גريעכע צו ווייסען, וויא דיא אידא-פעאישען גראם-מעכטע דיא בעשלוסס אידרער לאנפערענצ-גזעאנדטען צור דורכפיהרונג בריינגען ווערדען, אום פאללע זיא דיא טירקיא נוכט בע-פאלען וויל.

וויא דיא דייטשען דעפעשען מעלדען, האט דיא טירקישע רעגיערונג דיא זידליכע טירקיא אן בע-לאגערונגסצושטאנד פערזעטצט. לענגס דער גريע-כישען גרענצע שטעהען 20000 טירקישע סאלדאטען, — אבער איך דיא גريעכען שטעהען אן אידער גארדלינען גרענצע אן פאללער כריעגס-רוסטונג. — פאן דען 45000 אינוואהנערן אין דער זידליכען טירקיא, וועלכע עטצט גريעכענלאנד בעראממען זאלל, זינד 3000 טירקען, וועלכע זיך נוכט וא ווייסט אינטער דיא גريעכישע רעגיערונג שטעללען ווערדען.

ערגענאללס דאבען ווי יודען פאן אללדיע-זען לאנגרעססען אונד לאנפערענצען נאך דענמיס-מען נוטצען געזאגט. ווערענד דער בערלינער לאנפערענצ-בעראטהונגען דאס אויך אן מאהנד אינע לאנפערענץ ווענען דער יודען-פערפאלגונג אן מאראקא שטאטטגעפונדען — אונד זוערט; — איך הער, אן דיעזער דייפס- אונד רעדערנע-שטאדט שפאנגענס. וויא דיס 388 אדרען קינע יודען וואר-גען דיפפען. טראט אינע לאנפערענץ צוזאממען, אן ווערלכער ווממעלכע דארטיגען געזאנדטען דער אידאפעאישען מעכטע דאס בעשלוס פאסטען. דאס דיא יודען אן מאראקא עמאנצי-פירט ווערדען מיססען, זולבסט דער עטצטע פאסטס לעא שפראך דען וויאנט אים. דאס אן מאראקא נוכט נור דיא לאטהאלנען, זאנדערן אויך אללע דארט וואהנענדען לאנפעפסאנען דיא גלייכבערעכטיגט ערהאלטען מיססען. דיעזע בע-שלוסס דער מאראדער לאנפערענצ ווערדען נון דעם סולטאן פאן מאראקא אבערשיקט ווערדען דאס ער דיעזע בעשלוסס אלס דען ווילען אללער אידאפעאישען מעכטע בעטראכטע אונד זיא דא-דער איך באלדיגסט בעפאלען. וויא ווייט נון איך ווייטער דען פערשידענען גלייכגיטען בע-ריכטען, איזט דער סולטאן פאן מאראקא דיע-זעם וואנשע דער אידאפעאישען מעכטע שאן צו-פאר-גלאממען אונד דאס דענען יודישען עטער-טהאנען בעריטס גראסעדע פייהיטען גווערדט — אונד נון ווירד זיך עטצט דער סולטאן נאך דען לאנפערענצ-בעשלוסס ריכטען אונד דיא מאראק-לאנער יודען פאללשטענדיג עמאנציפירען.

עס איזט וואנדערבאר, וויא גאנטעס-אינע אינבער דיא יודען אבטו אפט ווערען דיא גרייזאמען רעגונגען שלעכט געגען. דיא יודען — אונד דא ווער עס ווערדע דאס פאלל, וועלכעס דיא יודען געגען אידרע אינגען רעגונגען אן שיטען נאהם; דייטע ווערדע דערפיטען אינטער דעם פאללע בע-דייטענדע יודען-פינדע. וויא שטארקער אונד אישטיג — אונד דא לענגס ווערדע נאטט דאס הערען דער רעגונגען צור פערטייטיגונג אונד דעטטונג דער יודען. ביינאהע ביא אללען פאלל'שען בעראטונ-גען דער שטאאטס-מענגער ווירד אומסונסט עטאיך אן צו גונסטען דער יודען בעשלאסען.

זיין נאמע איזט קארדינגלאני. ער פערשפראך דעם ריכטער, איהם פעלע „געהיימנעסס" צו ענטדעקען, וועסהאלב אללגעמיין דיא פערמוטונג הערשט, דאס ער מיטגליעד איינער רעוואלוציאנערען פארטיא זיא, דיא מיט דען היטיגען פאליטישען צוסטענדען אין איטאליען נכט צופרידען איזט. עס וואורדען ביא איהם פארגעפונדען: איין מעסער, איינע פרייהייט-פאטאגראפיע אונד מעהרערע בריעפע, וועלכע פלאגע פיר רעוואלוציאנערע אימטריבע ענטהאלטען.

* (צום פיערבראנד פאן האמבורג.) דער בריגעדמייסטער פאן האמבורג פערפענטליכט איבער דען אם 16. דעזעמבער שטאטד שטאטגעפונדענען פיערבראנד פאלגענדע איינזעלהייטען: מעהר אלס אין דריטטעל דער שטאדט איזט אין ריב דער פלאממען געוואָרדען. דער שאדען בעטראגט איבער 300,000 גולדען. דיא פעריזיכערונגס-געזעלשאפטען ווערדען בלאס איינען פיזאזען פאן עשיא 70,000 גולד' בי-סען מיססען, דא גיר דער קלינערע טהייל פערזיכערט וואר. אין דער היפטטראסע אללין לייגען 73 הייזער געכסס צאהלרייכען געכעל-געדיכטען, וואלרינגער אייך דיא צוויא „דישען סינאגאגען, אין אשע. זיעבען מענשענלעבען פעלען דעם בראנדע צום אפפער; זעהר פעלע זינד פערוואונדעט. 250 פאמילען מיט 1600 פאמיליען-מיטגלידערען בעפינדען זיך אונטער פריעם הימעל. דא זיא קיין אבדאך האבען. דער בריגעדמייסטער פארדערט דארום אללע עדלען מענשען אים אינטערשטיצונג אייף, וועלכער אופפרה געוויס אייך אין בעצוג אייף דיא אן האמבורג אבגעבראנטען ווען דיא פאללסטע בערוכיגונגס פערדיענט. — איבער דיא הילפסלייסטונגען בראנדעס וויזד נאכטרעגלך נאך גע-מעלדעט: דיא הוטצע, דורך וועלכע דאס פיער פערוואכט ווארד, וואר זא גאס, דאס זיא לסבסס דיא זאגענאנטען „פיער-זיכערע לאסען" פאר דער צערשטאערונג דראפט דעזעס פיערס „נכט זי-כער" ווארען. איין הערר נאמענס ערזעניי, האט-טע געפרוכט אין איינער זאלכען לאססא 1000 גולדען, דיא פאסט גענעלך „פערלאהלט" וואורדען. הערר ערזעניי האט זיך נאך וויין בעגעבען אין דער הפפענג. דאס דיא עסטערייך-אונגארישע באנק איהם פיר דרייזיג פערבראנטען באנק-נאטען פעל-לייכט דאך נייא געבען ווערדע. איינע וויטיע נאמענס בראנעטראג. האטטע אין אידרער פיער-זיכען לאס-סא פעלע שטאאטס-פאפיערע, אידר שטאקראהעם הויז וואר בזו צוי ערדע גיערעגעבראנגט. אלס מאן דאנן דיא לאססא אפפענטע, דא פאנד מאן אנ-שטאטט דער שטאאטס-פאפיערע גיר אין „הייפלין אשע" פאר.

לאטעריע-ציעהונג פאס 26-טען יוני 1880.

אפען	65	46	26	47	49
לינץ	8	85	18	21	42
טריעסט	86	10	47	37	4

געשעפטסבעריכט

פעסטער פייזע.

געטרייד-געשעפט. פאן וויצען וואר נעפ-מען וועניג צו מארקטע נעבראכט, דער פערקויף וואר גוט. 10000 מצטר' וואורדען פערקויפט.

וויצען טהייס 300 מעטרצ' 77,5 קילא 11,90 גולד. 300 מעטרצטר, 76,5 קילא 11,80 גולד. 400 מעטר-צטר, 76 ק' 11,55 גולדען. 1000 מטרצ' 75,3 קילא 11,50 גולד. 200 מטרצ' 77 קילא' 11,50 גולד. — (אללעס פער דריא מאגאזין). —

קארן —,10—10,20 גולד.

גערסטע פוטטער- 6,60—7,80 גולד.

קוקורוזיץ 7,60 — 7·70 גולד.

האפער 6,80-7,35 גולד.

רעפס 12½—13 גולדען.

מעהל-פריזע (פער 100 קילאגראמם זאמטט זאק, פייא אב פעסט): נו' 0 : 21 גולד. 50 ק'. נומ' 1 : 20 גולד. 90 ק', נו' 2 : 20 גולד. 30 ק', נו' 3 : 19 גולד. 70 ק' נו' 4 : 19 גולד. 20 ק', נו' 5 : 18 גולד. 60 ק', נו' 6 : 18 גולד. 20 ק', נו' 7 : 17 גולד. 80 ק', נו' 8 : 17 גולד. 30 ק', נו' 8½ 16 גולד. 60 ק', פיינע קליינע 5 גולד. 20 ק', גראבע קליינע 4 גולד. 50 ק'.

הילזענפרוכט: ניעע מעטהאדע אים קרייזען 34.25 גולד. אלטע-מעטהאדע 36.25 גולדען. — פער 10000 לישער פערצענט. —

ערד-עפפעל (נייע) פער 100 מילאגראמם 3.50—4 גולדען. —

צווערטשקען, באסגישע 21.90 גולד. פערבי-שע 18·75 גולד.

וועלטשקענבוים (לעקוואר) באנאטער —·18 גולדען.

האנינג: געלייטערטער, געלבער 34—35½ גולד.

וואכס אראנגיע 128½ גולד. פלאוואער 133 גול.

מאפיקא פרימא 50—55 גול. שאפען 38—40 גול.

קנאפפערען אונגארישע 19.50 גול.

ווייטשטיין נטע וואארע 60—66 גול.

ריבאל דאפפעלט-אפפיטיעס 37·50—38 גולד. פער 100 קילאגראמם.

רעפס-קובען 5,10—5,20 גול.

אונשלט (חלב) 42·—43·— גולד.

פעטראל אום 19½ גולד.

שאפ-פעללען אין פאריגער וואכע וואורדען 11000 שטיק פערשיעדענע נאטשנגען פערקויפט, אונד צוואר דייטשוויללרינג 64—68 גולד. נעפאלגענע ווערקשע 62—65 גולד. אללעס פער 100 קילא. פערבישע 125 — 135 גולד. (פער 102 שטיק).

לאמם-פעללע באנאטער אונד וועכענבוינער לייכטע 65—75 גולד. שווערע 78—85 גולד. באטשקער אונד באנאטער 80—90 גולדען. (אללעס פער 102 שטיק.)

הייט, ווייז נאטירען: פער 100 ק' אונגארישע קוק-הייט 105—108 גול. אכסנהייטע טראקענע 110—112 גול.

ראסהייטע 10½—11½ גולד. (אללעס פער פאאר.) קאלב-פעללע אהנע קאפפע 200—205 גול. מיט קאפפע 180—185 גולד.

רעדער געשעפט. פאזנר-הייטע 24—26-קילא 166—170 גולד. אינגאל פערזעטצטע טערצען פאן 12—16 קילא 168—172 גולד. צווייטאל פערזעטצטע טערצען 15—18 קילא. 166—168 גולד. דרייטאל פערזעטצטע טערצען 19—21 קילא 168—170 גולד.

קאלבלעדער, גענערבטע 6—10-קילא 320—360 גולדען. בריזע 9—13-קילא 420 — 460 גולדען פער 100 קילא.

פעסטער שלאכטפיעה-מארקט. בייא דעם אם 24-טען ה. מ. הייר אין פעסט אבגעהאלטענען וויאכענ-מארקטע וואורדען 1692 שטיק נראס- אונד 672 קליין-פיעה צו מארקטע נעבראכט. הייפאן וואורדען פערקויפט: 44 שטיק שטייער, פער שטיק פאן 150 — 180 גולדען — 744 אכסען דאס מאאר פאן 220 — 350 גולד. 574 קיהע, דאס מאאר פאן 185—250 גולד. 180 מעלק-קיהע דאס שטיק פאן 70—180 גול. 140 שטיק בייפעל, דאס מאאר צו 160—265 גול. 484 שטיק קערבער, דאס שטיק פאן 16 — 19 גולד. 136 שטיק לעמער דאס מאאר 14—21 גול.— פייזע פער 100 קילא: אכסען-פלייש 54 — 56 גולד — קוה-פלייש 52 — 54 גולד., קאלב-פלייש 60 — 80 גולד. בייפפל-פלייש 50—52 גולד.

ווייזענער פייזע.

שפייזיטום —.35—35.25 גול. צוי 10000 לישער פערצענט.

ריבאל 34.75 — —.35 גולד. פער 100 קילא.

וויזע, פערקויפט וואורדען 25000 מעטער-צטר', פייזע: באנאטע-ווייזע 76—78-קילא 12.45—13·— גול. פער מעטערצטר. —

קארן, אונגארישע 67—71-קילאגראמם —.11 — 11.10 גולד' פער מעטער-צטר.

האפער אונגארישע 7.40 — 7.55 גולדען פער מעטער-צענטנער.

גערסטע עסטערייכישע 60—64-קילא 8.20 — 9.20 גולדען.

רעפס באנאטער 13.—13.25 גולד.— קאהל 13.50 — 13,75 גולדען. —

קארן-מעהל, נו' 1 : 18.25—19.25 גולד., נו' 2 : 16.25—17.25 גולדען פער מעטער-צטר.

וויזע-מעהל נו' 0 : 22.50—23.50 גולד' נו' 1 : 21.50—22.50 גולד., נו' 2 : 20·—21.— נו' 3 : 18.25—19.25 גולדען. אללעס פער מעטער צטר.

הילזענפרוכטע: לינזען 20—32 גולדען ערבסען 8.50—14 גול. באנען —9 — 12 גולד. הידען —9 9.50 גולד' (אללעס פער 100 קילא). —

פעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר' רייס.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פרוכט.	מיטלשטיין פר. דעקסאל.	פער 100 קילאגראמם
וויזען נייע באנאטער	—	—.——.—
„ „ „	75	11.15—11.30
„ „ „	76	11.35—11.45
„ „ „	77	11.55—11.65
„ „ „	78	11.70—11.75
„ „ „	79	—.——.—
„ „ „	80	—.——.—
טהייס	74	—.——.—
„ „ „	75	11.20—11.35
„ „ „	76	11.45—11.55
„ „ „	77	11.65—11.75
„ „ „	78	11.80—11.85
„ „ „	79	—.——.—
„ „ „	80	—.——.—
פעסטער באדען	74	—.——.—
„ „	75	11.15—12.25
„ „	76	11.30—11.35
„ „	77	11.45—11.55
„ „	78	11.60—11.65
„ „	79	—.——.—
„ „	80	—.——.—
„ ווייסענבורגער	74	—.——.—
„ „	75	—.——.—
„ „	76	11.15—11.30
„ „	77	11.40—11.50
„ „	78	11.60—11.70
„ „	79	11.75—11.80

פרוכט	מיטלשטיין פר. דעקסאל.	פער 100 קילאגראמם
קארן	72	10.45—10.20
גערסטע מאלץ	62	9.10—8.30
גערסטע פוטטער	62	8.05—7.75
האפער	41	7.60—7.30
קוקורוזיץ באנאטער	—	7.60—7.55
אנדערע	73	7.55—7.50
הוזיץ	—	8.25—8.—

וויזען	פער אקסאבער	באנאטער	10.17
	„		—.—
	„	פריזאער	—.—
	„		7.40
קוקורוזיץ	„		—.—
גערסטע	„		5.70
האפער	„		—.—
	„	רעפס	13.50

באללען-מעהל		פר. אל.
נומער	0	21 50
	1	20 90
	2	20 30
דער באללען צו 100 קילאגראמם מיט זאק	3	19 70
	4	19 20
	5	18 60
	6	18 20
	7	17 80
	8	17 30
	8½	16 60
שפייזיטום: אלטע מעטהאדע פערקעפט		35 —
„ „ נייע קראאפפעל		33 25

קורז-טאבעללע פאס 26 יוני.

געלד-קורז	קר. אל.
ולנטע-אייא	— 100
דוקאטן	5 53
עסטערייך-אונגארישע 8 גולדען נאלד- שטיק (20 פראנקס)	9 34
נאפאלעאנדאר	9 31
דייטשע רייכסבאנקנאטען	57 60
20 מארקשטיק	11 50
פאפיר-רובל	1 25

לאזע.	
1854-קר' פערזיכערונגס שטאאטס-לאזע	122 50
1860-קר' „ נאנצע	123 50
רעטטע „ פרעמדע	133 50
1864-קר' לאזע צו 100 גולדען	173 75
רעטטע „ 50 „	173 30
ראטה קרעוצער שטאאטס-לאזע	29 —
פרעמדע-לאזע	16 40
דונאיסכע-לאזע	180 50
נלאם-לאזע צו 40 גולדען	44 —
נאראנטיע לאזע אונגארישען באדען-	107 50
אלטבריאער לאזע	25 25
רעגלע-טיש לאזע צו 10 גולדען	19 —
ריאאריער לאזע „ 20 „	20 75
אסנער לאזע „ 40 „	41 —
מאלאסי לאזע „ 40 „	42 —
ווינדישגרעץ לאזע „ 10 „	18 —
מאלם-לאזע „ 40 „	52 25
ווארבזיגער לאזע „ 20 „	23 25
סט.-גענואיס לאזע „ 40 „	44 50

לאזע.	
סטאנדלייטער לאזע צו 20 גולדען	25 70
פרייבורגער לאזע „ 100 „	125 75
רעטטע „ 50 „	62 50
ווארשטיין-לאזע „ 20 „	32 75
ווינדישגרעצער „ 20 „	38 50
אונגארישע פרעמדען-לאזע צו 100 גולד.	114 50
רעטטע צו 50 גולדען	— 113
ווינער לאזע	119 50

יעדער-פאפיערע	
אונגארישע נאלאי-רענטע	110 65
אונגארישע גרונדענטלאסטענען	94 75
מעטעלשטיר-פאנאטער	94 60
ווינדישגרעצערישע	94 —
אלזיאנישע	97 80
בוכארישע	95 50
אונגארישע אינגענאלר-אנלעהען	127 75
ווינדישגרעצ-אנלעהענס-אנלעהענאנען	93 90
פאלנאריישע דער אונגארישען באדען-	101 50
דרייטע פון 5 אינגאלד פערצענט	
דער אונגארישען דזאטשטרענען-באנד צו 5 פערצענט	96 25
דער אונגארישען אלזענבאנען באדען-	
דרייטע-אנטייל צו 5 אינגאלד	
פערצענט	— 96
דרייטע צו 6 פערצענט	— 102
דער פערסטער דאנאדזיאל-באנען	102 75
דער אזטאנען	88 25
דער נאר-אסטנאלן	148 25

Eigenthümer u. verantwortlicher Redacteur: M. REIS.

Budapest, 1880. — Druck v. M. Burian, Waitzenerboulevard

געזעצטעם מעלדעט איינע מאדערנער דעפעשט דעם „פעסטער ללאיד" פאם „29 דעזעם, וועלכע ווא פאלגט לויטעט: „ווא מאדערנער קאנפערענץ ווארדע געפטערן געשלאפסען, אן דער לעצטען זיט- צונג בראכטע גראף לודולף אים נאמען דעם באראן האמערלע איינגן אנטראג אין וועגען גליכ- בערעכטיגונג אללער קאנפעסאנען אן מאראקקא. דיזער אנטראג ווארדע „אינשטימיג" אנגענאמ- מען, דער מאראקקאנישע גזאנדטע בעגיטצע דיזעזע גלעגענהייט, אים אייגע צישרעפט זיינעם סול- טאנס צור פערלעזונג צו בריינגען, וועלכע דאס פער- שפרעכען ענטהעלט, דען עריינטערטע רעג- טע איינגעדיכטען, נאמענטליך אללען וא „פאר דעם געריכטע" ווא אלס דען וועלכע דאס געריכטס- נעטס דאהים, ווענן אין ווא פאן דען וועלכען אר- בעדן פערפאלגט, מיסהאנדעלט, אינגעפלינדערט אדער אנגעטאסטעט ווארדע. דאס טייל- פאנגענע אין פעז. אבער וועלכע ווי ווייטייט אינפאהרלך בעריכטעט, האבען לידער דען בעיין געלעגעהייט, דאס דאס מאראקקאנישען ריכטער פיר איינען ווידע-מאדד פאן איינער בעשטראפונג נאר נעטס וויסען אללטען. דורך דאס גלייכשטעלונג דער ווידען פאר דעם געריכטע ווערדען דיעזע זיי- נגספאנגען בעטרעפפס אדערעס פערמאגענס אנד לעבענס פאן אב דען פאללען שיטען געגיסען, אים דאס „פאלגשטען" דעבטע דיפפטען זיך דאס אין מאראקקא „אהרשיגלך" ווענע קומטען.

* (צו דען אר בייטערן. דיר בזיכונגען.) אין פאלגער נומטער דאס- בען ווי בעריכטע מיטעטהיילט. דאס אם „26 דיע- זעס זאגאהל אלס אין מערקווירדיגען שטרעטען אין דער פראווינץ בי דען אר בייטער-פירעדען דורך דיזע- בונגען פאר- נעגאנגען אין דער אר בייטער-פירעדען דאס דאס אין אנדערן לעבענס ווייז נאכ- טרעגלך פאללענדעם געמעלדעט: דען אלאם צור פאר- נאהמע דער דורך דיזע- בונגען בי דען אר בייטער-פירעדען באט דער עסטערייך-אונגאר- ישען גזאנדטע אין לאנדאן, דער דען מיניסטער דעם אוסערן אין ווען. באראן האמערלע, פערשטאנ- דיגט האט, דאס צווישען דען אר בייטערן אין אונ- גארן אונד דער אנגאנגען „אנשטרענגונגען אין לאנדאן אין „געדיעטעם בונדעס בעשטעהען זאלל. דיעזעם בונדעס זאלל אנאר אין „מאעס-

---

בעדענקען, פאס קאיזער נוכ בעשטעהען צאלל צו עגטרכטען, אדער אין וועלכעם אין זיך געהערעם ווידע, מעלדעט צו בעזוגען אדע אין וועלכעם אינעם זיך פער- ווערם ווידע. אריינגעגעבען אין געבעטע אדע אינע שטאדט פייא צו אפפעריען. צוי קענגעזעס דעם ווייס-קאמער- געריכטעס צו בריינגען, דאמיט דיא אינבעריעפע דיעזעס קאיזעלינען פייהיהיס- בריעפעס צוי שטאדט נעגא- גען ווידען. — —

פיגאנדפערצוגסעם קאפיטעל.

נאכדעם ר' אפעלמאנן נאך 14 טאגע צור פאללענ- דונג דיעזער אנגעלעגענהייט אין דעגענסטרן פערזיילט האב- טע, קערטעע ער פיאם אינד ציפיר-בלאט מיט זיינעם ע- פאלגע נאך „אפהיים צוריק; דיעזע עלוואיטעטע איהן אין פיאדעם אפטעלונגען-פעסטע. דיא עלעטעסטע מאכטע זיינעם עלטעסטען יאהנגעם עקל אללעטע זיך פערזיהאמען. דעם אללפערדינגס נאפפאטער צו לייגען אללעטע דאס פעסטע אין אפהיים נעפיעלט ווערדען. שאן יואר ר' עקל מיט דיא אינזער קינדערן פאן יואהיים אינגעזאפפען. אבער ר' אפעלמאנן יואר אן נוכ פערזאגטע, אים קרייזע דע- ווענן דעם פעסטע אנגי-יואהנגע. קוים יואר ער צו דיזע אנגעלאנגט. דא לאם אין באטע פאן אפפעגהיים אינד בי אנטע ווייזע בעריכטע. אים יואהלע בי אי וויסענגע (אים דייטען מיטטעלפאנקען) יואר אין מאדעם קינד אינגעפונדען ווארדען. דער לינגאם יואר בעריסט נאכן פערפולט אין ווידעגען פערפעסען, דער אלטעיע יונגע ווידעראם בעשלוסלונגע דיא אין דען דעם אין דער יונגע גע- דענגען אפעם פייהיהיסען, דאס קינד ערמאנדעט צו דאס. דער מאשאלל, נאך אוליהר פאן אפפעגהיים, דאס.

טע ווענטעלונג ווידען פאן פייהיהיסען, מענגער פיינען אינד קינדע, 152 אן דער צאהל, אין דען ערגעער ווייסען לאנ- סען אינד בערעאדעט ווא מיט דעם טאדע. — ר' אפעל- מאנן מאכטע זיך אפאר אייך דען וועג, אים ווענן גלוי- בענסגענאסען צו הילפן צו אייהלן.

וואהל אללטען ווייע פערוואנדטען דאס אבגעייס- פעסט בין צו ווייער ווייקערר פערשיעדען; אללען ער גע- שאפפטעט עס נוכ.

„איך ווערדע אים נייסטע בייא אייך זיין (זאגטע ע') אינד פיר אייער גלוק צו נאטט בעטען."

דאנן ווענטעט ער ווייע קוירצער אינד ערקעל, נאכדם אבשיעד פאן ווייעם ווייבע אינד ווייעם ווייעגסט נאך דע- נענסגרע, אים דיא אנגעלעגענהייט דעם קאיזער פאר- צוגען. אלס ער ערעאך אין דען ווייג, אים ווענן גלוי- בענסגענאסען זיך הילפן צו אייהלן.

וואהל אללטען ווייע פערוואנדטען דאס אבגעייס- פעסט בין צו ווייער ווייקערר פערשיעדען; אללען ער גע- שאפפטעט עס נוכ.

„איך ווערדע אים נייסטע בייא אייך זיין (זאגטע ע') אינד פיר אייער גלוק צו נאטט בעטען."

דאנן ווענטעט ער ווייע קוירצער אינד ערקעל, נאכדם אבשיעד פאן ווייעם ווייבע אינד ווייעם ווייעגסט נאך דע- נענסגרע, אים דיא אנגעלעגענהייט דעם קאיזער פאר- צוגען. אלס ער ערעאך אין דען ווייג, אים ווענן גלוי- בענסגענאסען זיך הילפן צו אייהלן.

„אייר הערר אין מיר דען פאן אייער אייגענע- מיטטעלונגען (שריב דער נ'אם) אייריך דאס אים אינ- פערשטערנים מיט מיר דיא מיטטעלונגע ווידען אינשטעפ- דען לאסטען, אינד עס ווייד אייהנען אללען דער פיאעגע נעמאכט ווערדען. דאס נאנצע פערדאכטע נעווידעל אללע בייגענען אינד בראשען!"

„נעדרכטטער הערר! (זאגטע ר' אפעלמאנן) איך בשטעט, דאס איהר אין מיר דען פאן ווייגער קאיזעלינען מאיעסטעט ערזאנגטען בעפעהלהאבער. דער ווענט ווייט דענגער אלס (9 יאהרען מיט קאיזער, קאנגען אינד פיטטען פערקערדס. ווענטקוירס אינד אייגע איטפרוקסווייע מע- מענט. דיא ווידען פאן מיטטעלונגען ווי אנשעלדיג, אינד דיא אנקלאגע איט נוכט אלס איינע דומעע נעשיכטע, דאס קינד האבטע זיך ווארטיגערלך אים ווארדע פערארדיגט, קאנגטע זיך נוכ ווייטער נאך הייטע פינדען, אינד איטט דורך ווייגע אינגעקאמען. אינד ווייל נין אין מאדעם קינד, האלט פע- פיילט אינד אפר פאן ווייטען פע- פעסען, אים אים ווארדע נעפונדען ווארדען, יא אללען דיא ווידען דיא מאדער זיין; עס אים איינע אבשיילינע לינע.

„מעגנע אלד אייגע איטפרוקסווייע, ווייע! (שריב דער נ'אם) איהר מיינע, ווייל איהר אין ווארעם נעגען דעם קאיזעם מאיעסטעט האבט ווישען דיפפען, קאנגע איהר אין אללען איטפרוקען מיט מיר דערע! אינד ווע- דע אייך ווייגיפען אינד אין דאס בוריג-נעפענגנע ווידען לאסטען." —

(פאלטעטעגע אלגע.)

נעגלייך קוריין פאלהער נעגען דיעזע פינע ווידען דיא אנגייגע ערשטאטעט, דאס זיא זיך איינע „גע- פעללס-איבערטרעטונג", דאס הייסט: פערוואנטרוואונג פאן אבגאבען אינד געבוהרען אן דיא שטאאטס- קאססא, צו שולדען האבען קאממען לאסען. אים ראבע וואללען נין דיעזע ווידען דען „אנגעבער אינד פערדעטער" ערמארדעט האבען: — ווי האבען, דאס אין דער אנטעוזונג, דיא שולדלאזיגקייט דער ווידען זיך הערוישטעללען ווערדע. אין ווידע פיראיבט ווללטען איינען מארד, אללין, דאס פינגע ווידען אים ראבע צו איינעם וואלבען פערבעגען זיך הונריסען לעסען — דאס הייסט קוים יע פאר- געלאממען זין. איבערגעגען שיגט אים דער גאנצע בעריכט עטוואס פערדעכטיג, אינד אינגלייכווידיג, ווא ווים מאן, דא אין בוערן-ווים דען ערמאר- דעטען ערסט איינע מאנע שפעטער איפגעפונדען, דאס אים דאס מעסער „איף דער שטאסס אנס הערן געשטאפען, אינד דיא הירנשאלע ערסט נאכטרעגלך „איף איינע אדער-פעללע" מיט אי- נעם שיעיען שטיגע צערטרممערט וואررדע. דא נעמאנד צוגעגען וואר, זא קאנן מאן יא זאללבע איינגעלהיטען אנגמאנלך גענוא ווייסען, זאוואהל דיעזע אנגאבען, אלס דער פערדאכט גענען דיא פינע ווידע; זונד אלזא נוכ מיטהמאסגונגן, דא אין דער אנגעזוכונג זיך האפפענטלך אלס גרונדלאן הערוישטעללען דיפפען.

* (אין ווידע דער ווינגען פאטטערן ערקערט.) אם „26 דיע- זעס מאכטע דיא הייפטטעדטטע אפלייא אינע ענטדעקונג, דיא נאמענטלך אין דען וויטען קייזען אינגעדיעגס אפזוהען ווערען. אין דיעזעגע שפענגדער-מיטטער, נאמענס אראב ליבטענגער, הערדע נעמלך ווינגע 70-יעהרינגע פאטער ווים מא- נאטען אין אינעם דונקלען קעללער-לאכע אינגע- שפערדס. דער נייטע מאן וואررדע אייף קיין מא- נגס-ריכטע גערלאסען; דיא פעלגען בעיאהנגער דעם הייזעס, אין דעם דער עייטיגטע קעללער אינד דיא ווערטשאטס דעם יאהאב ליבטענגער זיך בעפינדען, האטטען דען אלטען נע צו גזוכטע בעקאמטען. עס וואטטע נעמאנד, דאס דערזעלבע אבערהייפט עקסטטיר, דיעזעס קעללער-לאך ווא מיט אינעם גאטטען שראטטס פערזעהען, וועלכעם ליבטענגער נוד דאמארס אבנאהם, אלס ער ווינגע פאטטער אינ- מאל טעגלך אין שטיך דארטעם בייא אינד אינען קריג ווא אטטער ווידטע, דיא ליפט אין דיעזעם קע- לער-לאכע אינד צום ערשטיקען. אם „24 דיעזעס פערגאס אראב ליבטענגער דאס קעללער-לאך אב- גישפערען. אלס ער זיך ציפעללט אין אינגער גע- שעפפס-אנגלעגענהייט ענטפערנטע, דא קראך דער גרייזע מאן אים דינעם הונדלען קעללער-לאכע

אייער הערר פעטטער, דער נ'אם אוליהר פאן אפפענהיים מיטטעלונגען . . . . ."

„דאס אייך נאטטעם דאנגער מיטפפע, איהר, פער- דאמטטע ווידען; (שריב דער נ'אם) אוליהר דאס אים אינ- פערשטערנים מיט מיר דיא מיטטעלונגע ווידען אינשטעפ- דען לאסטען, אינד עס ווייד אייהנען אללען דער פיאעגע נעמאכט ווערדען. דאס נאנצע פערדאטטע נעווידעל אללע בייגענען אינד בראשען!"

„נעדרכטטער הערר! (זאגטע ר' אפעלמאנן) איך בשטעט, דאס איהר אין מיר דען פאן ווייגער קאיזעלינען מאיעסטעט ערזאנגטען בעפעהלהאבער, דער ווענט ווייט דענגער אלס (9 יאהרען מיט קאיזער, קאנגען אינד פיטטען פערקערדס. ווענטקוירס אינד אייגע איטפרוקסווייע מע- מענט. דיא ווידען פאן מיטטעלונגען ווי אנשעלדיג, אינד דיא אנקלאגע איט נוכט אלס איינע דומעע נעשיכטע, דאס קינד האבטע זיך ווארטיגערלך אים ווארדע פערארדיגט, קאנגטע זיך נוכ ווייטער נאך הייטע פינדען, אינד איטט דורך ווייגע אינגעקאמען. אינד ווייל נין אין מאדעם קינד, האלט פע- פיילט אינד אפר פאן ווייטען פע- פעסען, אים אים ווארדע נעפונדען ווארדען, יא אללען דיא ווידען דיא מאדער זיין; עס אים איינע אבשיילינע לינע.

„מעגנע אלד אייגע איטפרוקסווייע, ווייע! (שריב דער נ'אם) איהר מיינע, ווייל איהר אין ווארעם נעגען דעם קאיזעם מאיעסטעט האבט ווישען דיפפען, קאנגע איהר אין אללען איטפרוקען מיט מיר דערע! אינד ווע- דע אייך ווייגיפען אינד אין דאס בוריג-נעפענגנע ווידען לאסטען." —

(פאלטעטעגע אלגע.)

עסטערדײַכישע קאָנשטיטוציאָן רעטטען. װערדען אײנמאל דיא אונגארן איהר װאָרט ערהעבען, דא דירפֿטע עהער דאס מיניסטעריאום טאאפֿפֿע שטירצען, אלס דיא פֿאָן איהם בעדראָהטע קאָנשטיטוציאָן. פֿאָר מעהרערען יאהרען האט אײך דאס מיניסטעריאום האָהענװארט דען טשעכען צוליעב דיא עסטערדײַכישע קאָנשטיטוציאָן צו שטירצען געטראכטעט. אלס דיעזעס צערשטאָרונגס־װערק יעדאָך „אים פלאנגע" בערײַטס פֿערטיג װאר, דא ערהאָבען זיך דיא אונגארן געגען דיעזעס פֿאָרהאבען. אונד װאס װאר דאס ענדע? דאס מיניסטעריאום האָהענװארט מוסטע געהען, װעהרענד דיא קאָנשטיטוציאָן אינערשיטטערט בליעב. אין גלײַכעם דירפֿטע זיך באלד אײך בעציגליך דעם פֿערפֿאססונגס־פֿײַנדליכען מיניסטעריאומס טאאפֿפֿע װיעדערהאָלען!

* (פֿירסט מילאן אין װיען.) אײנע װיענער דעפּעשע פֿאָם 27. דיעזעס מעלדעט: „דער יונגע פֿירסט מילאן פֿאָן סערביען איזט הײַטע הירער אײנגעטראָפֿפֿען. דערזעלבע װאורדע אם באהנהאָפֿע פֿאָם גענעראל־אדיוטאנטען אונזערעס קאָניגס, פֿאָם ניעדער־עסטערדײַכישען שטאטטהאלטער אונד פֿאָם לאנדעס־אבערקאָממאנדאנטען אין פֿײערליכער װײַזע עמפּפֿאנגען. דער פֿירסט שטײַג אין דער האָפֿבורג אב, װאָ ער גלײַך נאָך זײַנעם אײנטרעפֿפֿען פֿאָן זײַנער מאיעסטעט קאָניג פֿראנץ יאָזעף בעגריסט װאורדע." — דיעזע אױסגעצײַכנעטע בעהאנדלונגסװײַזע האט פֿירסט מילאן דעם לעטצען טירקישען קריעגע צו פֿערדאנקען, דורך װעלכען סערביען זײַנע זעלבסטשטענדיגקײַט זיך ערױנגען האט. זאָלאנגע פֿירסט מילאן אינטער דער אָבערהאָהײַט דעם סולטאנס שטאנד, קאָנטע דערזעלבע זײַטענס אײנעס מאָנארכען ניכט אײנער זאָלך' אױסגעצײַכנעטען בעהאנדלונגסװײַזע טהײַלהאפֿטיג װערדען, דא ער דאמאלס, אָבגלײַך דען טיטעל פֿירסט טראגענד, דאָך נאָך אימער געװיססערמאססען אײן „אונטערטהאן" דעם סולטאנס װאר. הײַטע איזט פֿירסט מילאן גאנץ אונאבהענגיג, װעסהאלב איהם דענן אײך דיא עהרען אײנעס זעלבסטשטענדיג רעגיערענדען פֿירסטען געביהרען. אָב דער בעזוך מילאנס אין װיען אײך אײנע „פּאָליטישע" בעדײַטונג האט — דאס װירד נאטירליך פֿערהײמליכט. עס הײַסט אללגעמײַן, דאס ער נאָך דעם קורארטע װיטשי (פֿראנקרײַך) רײַזט, װאָ ער זיך זעכס װאָכען אױפֿהאלטען װירד, װאָהין ער אבער זײַנען װעג איבער װיען נעהמען מוסטע. זײַן אײנטרעפֿפֿען אין װיען מוסטע אלזאָ ניכט אונבעדינגט אײנען „פּאָליטישען" צװעק האבען. דא יעדאָך געגענװערטיג אים אָריענטע װיעדער געפֿעהרליכע בעװעגונגען זיך צײַגען, זאָ אונטערליעגט עס קײַנעם צװײפֿעל, דאס צװישען אונזערעם קאָניגע אונד דעם יונגען סערבישען פֿירסטען אײך דיעזע בולגאריש־אָסטרומעלישען בעװעגונגען צור שפּראכע קאָממען װערדען. איבריגענס דירפֿען װיר ניכט פֿערגעססען, דאס דורך דען אײסבױא דער פּעסט־סעמלינער באהן דער אנשלוס דער עסטערדײַכ־אונגארישען אן דיא סערבישען באהנען בעװערקשטעלליגט װערדען זאָלל, װאָדורך אונזערע מאָנארכיע מיט דעם פֿירסטענטהום סערביען אין ענגע האנדעלסבעציעהונגען טרעטען װירד. דאס זינד װאָהל געגענשטענדע, דיא בײַ אײנער בעשפּרעכונג אונזערעס מאָנארכען מיט דעם פֿירסטען סערביענס געװיס ניכט אונבעריהרט בלײַבען קאָננען. —

* (דיא יודענפֿראגע אין מאראָקקאָ.) פֿאָן דער מאדרידער קאָנפֿערענץ האָטטע מאן ביז געסטערן ניכט, אָב זיא בעטרעפֿפֿס דער פֿערבעססערונג דער פֿערהעלטניססע דער יודען אין מאראָקקאָ עטװאס בעשלאָססען, אונד אָב זיא איהרע בעשליססע אײך פּראקטיש דורכפֿיהרען קאָננען. אײן װיענער בלאטט פֿעראָפֿפֿענטליכט יעדאָך פֿאָן אײנעם עסטערדײַכ־אונגארישען קאָנזול אין מאראָקקאָ פֿאָלגענדעס שרײַבען, דאס ניכט אָהנע אינטערעססע איזט: „בעקאננטליך האט באראָן האימערלע פֿאָם פּאפּסטע דאס אנזוכען ערהאלטען, דאס דיא מאדרידער קאָנפֿערענץ ניכט בלאָס פֿיר דיא יודען, זאָנדערן אײך פֿיר דיא קאטהאָליקען אין מאראָקקאָ װירקען מאָגע, דאמיט אין דיעזעם נאָרד־אפֿריקאנישען שטאאטע איבערהײַפּט דיא „רעליגיאָנס־פֿרײַהײַט" אים אללגעמײַנען צור געלטונג געלאנגע. נון שײַנט אבער דער פּאפּסט זעלבסט, טראָטץ זײַנער אנגעבליכען „אינפֿעהלבארקײַט" בעציגליך דער פֿערהעלטניססע אין מאראָקקאָ אים אירטהומע צו זײַן. עס גיבט נעמליך קײַם אײן לאנד, אין װעלכעם דיא „רעליגיאָנס־פֿרײַהײַט" פֿאָללקאָממענער הערשען װירדע, אלס אין מאראָקקאָ. זעלבסט אין דער טירקײַא, װאָ יודען אונד כריסטען אונגעהינדערט איהרע רעליגיאָנס־איבונגען האלטען קאָננען, עקסיסטירט דעננאָך אײנע אָבעראױפֿזיכט דעס שטאאטעס אײך איבער דיא רעליגיאָנס־אנגעלעגענהײַטען. אנדערס יעדאָך הירר אין מאראָקקאָ, װאָ זיך דער שטאאט אים דיא ניכט־מאָהאממעדאנישען רעליגיאָנען אײך אים גערינגסטען ניכט קימערט. װענן בעשרענקונגען אין מאראָקקאָ עקסיסטירען, זאָ בעריהרען דיעזע ניכט דיא רעליגיאָן, זאָנדערן דיא בירגערליכען רעכטע. זאָ דירפֿען צום בײַשפּיעל דיא יודען, מיט אױסנאהמע דער שטאדט מאגאָר, נור אין זאָגענאננטען „יודען־גאססען" װאָהנען. אינערהאלב דיעזער בעזאָנדערן גאססען דירפֿען יעדאָך דיא יודען איהרע רעליגיאָנס־איבונגען אונגעהינדערט פֿאָרנעהמען. — בײַא יודישען פֿעסטליכקײַטען אונד האָכצײַטען געהט עס דענן אױך רעכט לעבהאפֿט אונד הײַטער צו. דא בעװעגט זיך אָפֿט אײן לענגערער צוג מיט פֿאקעלן, מוזיק, געזאנג אונד געשרײַא דורך דיא גאססען, דיא אין אײנער אײראָפּעאישען שטאדט ניכט געדולדעט װערדען קאָננטען. נאָך װעניגער ערפֿאהרען דיא קאטהאָליקען בעציגליך איהרער רעליגיאָנס־איבונגען אירגענד װעלכע בעשרענקונג. עס איזט דאהער אונבעגרײַפֿליך, װאס דער פּאפּסט מיט זײַנער אײנפֿיהרונג דער „רעליגיאָנס־פֿרײַהײַט" אין מאראָקקאָ האבען װילל!" — זאָ װײַט דער קאָנזולאר־בעריכט. אונס שײַנט עס יעדאָך, דאס דער פּאפּסט דיעסמאל מעהר פֿערשטאנד פֿערראָטה, אלס דער העררר קאָנזול. װענן מאן נעמליך יעמאנדעם זאגט: „דוא דארפֿסט דײַנע רעליגיאָן ניכט האלטען, דא דוא זאָנסט בעשטראָפֿט װירסט — הערשט דאנן רעליגיאָנס־פֿרײַהײַט? געװיס ניין! נון װירד װאָהל אין מאראָקקאָ דען יודען אונד דען קאטהאָליקען דיא אױסאיבונג דער רעליגיאָן ניכט אױסדריקליך פֿערבאָטען, אלליין זיא ערלײַדען דעננאָך גראָסע בעשרענקונגען אין איהרען „בירגערליכען רעכטען" בלאָס דעסהאלב, װײַל זיא קײַנע מאָהאממעדאנער זינד. אונד זאָלכע צושטענדע נעננט דער העררר קאָנזול „רעליגיאָנס־פֿרײַהײַט"! דאס איזט דאָך האָבסט לעכערליך. אונטער רעליגיאָנס־פֿרײַהײַט פֿערשטעהט מאן אײן דאָפּפּעלטעס: ערסטענס, דאס ניעמאנד אין דער פֿרײַען אױסאיבונג זײַנער רעליגיאָן בעהינדערט װערדע; צװײַטענס, דאס ניעמאנד װעגען זײַנער רעליגיאָן אין זײַנען בירגערליכען רעכטען בעשרענקט װערדע: עס װערע אלזאָ אױפֿגאבע דער מאדרידער קאָנפֿערענץ, דיא רעליגיאָנס־פֿרײַהײַט אין מאראָקקאָ אין דער װײַזע אײנצופֿיהרען, דאס אללע בעשרענקונגען דער בירגערליכען רעכטע פֿיר ניכט־מאָהאממעדאנער װעגפֿאללען מאָגען! — דיא נײַעסטען בעריכטע װידערשפּרעכען זיך אין בעצוג אױף דאס רעזולטאט דער מאדרידער קאָנפֿערענץ. אײן פֿראנצאָזישעס בלאטט מעלדעט נעמליך פֿאָם 24־טען דיעזעס: „דער עסטערדײַכ־אונגארישע בעפֿאָללמעכטיגטע אױף דער קאָנפֿערענץ, גראָף לודאָלף, לעגטע דען אנטראג דעס באראָן האימערלע פֿאָר, דעמגעמעס אין מאראָקקאָ דיא פֿאָללשטענדיגע רעליגיאָנס־פֿרײַהײַט, מיט בעזאָנדערער בעריקזיכטיגונג דער יודען, אײנגעפֿיהרט װערדע. דער מאראָקקאנישע בעפֿאָללמעכטיגטע ערקלערטע יעדאָך, פֿאָן זײַנעם סולטאן גאר ניכט דיא פֿאָללמאכט ערהאלטען צו האבען, זיך אין דיא פֿערהאנדלונג אײנעס זאָלכען װיכטיגען געגענשטאנדעס אײנלאססען צו קאָננען." — לײַט דיעזעם בעריכטע װערען אלזאָ אללע פֿערהאנדלונגען דער מאדרידער קאָנפֿערענץ אין בעצוג אױף אײנע בעססערשטעללונג דער יודען גאנץ אָהנע ערפֿאָלג געבליעבען. — גאנץ ענטגעגענ־

פֿאָלליעטאָן.

רעטטונג דער יודען.

(78־טע פֿאָרטזעטצונג.)

„שטעהע אױף, יאָסעלמאנן! (זאגטע דער קאיזער גנעדיג) איך װערדע דיך ניכט הענגען לאססען."

ר' יאָסעלמאנן שטאנד אױף, װיא עס דער קאיזער בעפֿאָהלען האטטע.

„פֿערצײַה', יאָסעלמאנן (זאגטע קארל), דאס איך זאָ העפֿטיג אונד אױפֿברױזענד געגען דיך װאר. דער שמערץ, דער מיך איבערמאנגט, האט מיך דאראן ערײַנגערט, דאס אױך איך נור אײן מענש, אײן שװאכעס, עלענדעס געשאָפּף אין דער אללמעכטיגען גאָטטעס־האנד בין, אונד דאס עס מיר ניכט ציעמט, געגען מײַנע מיטמענשען צאָרניג אונד אױפֿברױזענד צו זײַן, נאמענטליך ניכט געגען דיך, יאָסעלמאנן! דער דוא אײן װאָהרהאפֿט בעשײַדענער מאנן ביזט. זאָלכע מענער גיבט עס װעניג. דיא מײַסטען הילטען זיך אין װאָרטע דער אונטערטהעניגקײַט אונד אונטערװירפֿיגקײַט, אױס דענען דעננאָך איהר שטאָלץ אונד איהרע אײַטעלקײַט הערפֿאָרשײַנען. דוא אבער ביזט אײן װאָהרהאפֿט בעשײַדענער מאנן, אונד דעסהאלב בין איך דיר אימער פֿרײַנדליך אונד גנעדיג. װאס נון דײַנע ביטטע װעגען דײַנער ברידער אין נעאפּעל אנבעלאנגט, זאָ טהוט עס מיר ערנסטליך לײַד, דיא דיר אבשלאגען צו מיססען. איך האבע אין ערנסטער, ביטטערער שטונדע אײן געליבדע געטהאן, אין אללען מײַנען רײַכען דיא גלױבענס־אײנהײַט הערצושטעללען (דאס אללעס נור דען אײנען קאטהאָלישען גלױבען האבען מוס), זאָ װײַט איך ניכט דורך אנדערװײַטיגע פֿערשפּרעכונגען געבונדען בין. נור אין בעצוג אױף דיא יודען אין דײַטשלאנד בין איך דורך דאס פֿערשפּרעכען געבונדען, דאס איך דיר אײנסט געגעבען, אלס איך עבען צום קאיזער װאר ערװעהלט װאָרדען. אין שפּאניען אונד אין דען ניעדערלאנדען װאָהנען קײַנע יודען. דיא אנדערען לענדער, אין דענען יודען װאָהנען, האבע איך מײַנעם ברודער פֿערדינאנד אבגעטרעטען. בלײַבט נור נאָך דאס קאָניגרײַך נעאפּעל. דיא צאהל דער דאָרטיגען יודען איזט נור גערינג. מאָגען זיא אױסװאנדערן מיט האב' אונד גוט, זיא װערדען אנדערסװאָ אײנען פּלאטץ פֿינדען. דרינגע ניכט װײַטער אין מיך, לאס דיך בעגניגען מיט דעם, װאס איך פֿיר דיא יודען אין דײַטשלאנד געװעהרע."

דער קאיזער װינקטע מיט דער האנד, ר' יאָסעלמאנן זאָה איהן ביטטענד אן; אבער ער שפּראך ניכט; ער פֿערנײַגטע זיך אונד גינג. דא ריעף איהן דער קאיזער צוריק אונד זאגטע: „דוא האסט נאָך עטװאס אױף דעם הערצען, יאָסעלמאנן?"

„מאיעסטעט! (זאגטע ר' יאָסעלמאנן) יענער אונגליקליכע איטאליענישע יודע, דער עס געװאגט האט, אײער מאיעסטעט צאָרן צו עררעגען . . . ."

„אַ, דוא מײַנסט דען יודען סאלאָמאָן יאָמאָנאָ, דען איך צום טאָדע פֿעראורטהײַלט האבע! ער מאג אין פֿריעדען פֿאָן דאננען ציעהען. אבער ער זאָלל נאָך הײַטע דיא שטאדט פֿערלאססען."

„יאָהאנן (רעדעטע דער קאיזער דען קאנצלער יאָהאנן אן) פֿערטיגע אײנע אורקונדע אױס, דורך װעלכע דער יודע סאלאָמאָן יאָמאָנאָ בעגנאדיגט, אבער אױס מײַנען שטאאטען פֿערבאננט װירד. ביזט דוא צופֿריעדען, יאָסעלמאנן?"

ר' יאָסעלמאנן פֿערנײַגטע זיך אונד זאגטע: „צופֿריעדען! װיא קאנן איך צופֿריעדען זײַן, מאיעסטעט, װענן מײַנע ברידער, דיא רוהיג אונד פֿרידליך אים קאָניגרײַך נעאפּעל װאָהנטען, אין דיא פֿערבאננונג ציעהען מיססען, פֿיעללײַכט דעם עלענד, דער קראנקהײַט, אָדער גאר דעם טאָדע ענטגעגען?"

„איהר יודען זײַט דאָך אײן הארטנעקיגעס פֿאָלק!"

„עס איזט װאָהר, מאיעסטעט, װיר זינד אײן הארטנעקיג פֿאָלק, הארטנעקיג אין אללעם גוטען, אין אונזערער טרײַע פֿיר אונזערען גאָטט, אין אונזערער טרײַע פֿיר אונזערען קאיזער."

קאיזער קארל לעכעלטע. ער װינקטע מיט דער האנד אונד ר' יאָסעלמאנן גינג. דיעסמאל ריעף איהן דער קאיזער ניכט צוריק. —

אם אנדערן טאג בעגאב זיך ר' יאָסעלמאנן אין דיא קאיזערליכע קאנצלײַא, װאָ ער זיך אײנע אבשריפֿט פֿאָן דעם איהם פֿערשפּראָכענען קאיזערליכען ערלאססעס ענטנאהם. — אין דיעזעם ערלאססע װאורדען אללע אונטערדריקונגען דער יודען אין דײַטשלאנד אױף דאס שטרענגסטע פֿערבאָטען.

װיא גראָס דיא פֿרײַדע ר' יאָסעלמאנן'ס װאר, אלס ער דיעזען ערלאסס ערהיעלט, קאנן מאן זיך לײַכט פֿאָרשטעללען. ער ליעס זאָפֿאָרט פֿיעלע אבשריפֿטען אנפֿערטיגען אונד פֿערזאנדטע דיעזעלבען דורך בעזאָנדערע באָטען אן דיא פֿירסטען אללער דײַטשען געמײַנדען. אין פּריװאט־בריעפֿען פֿאָרדערטע ער דיא יודישען פֿאָרשטעהער אױף, אָהנע ריקזיכט, יעדען פֿאלל, אין װעלכעם אײן יודע געצװאונגען װירדע, אײן אבצײַכען צו טראגען, אײנען אונ־